

HELSINGIN KAUPUNKI
Tarkastusvirasto

ARVIINTIMUISTIO

Suosittelusten vaikuttavuus 2021 1. toimikunta

johtavat tuloksellisuustarkastajat Aija Kaartinen ja Liisa Kähkönen sekä
kaupunkitarkastajat Jaakko Seppälä ja Kalle Puttonen

Sisällys

1	Arvioinnin taustatiedot.....	3
1.1	Arvioinnin tavoite ja laajuus.....	3
1.2	Arvioinnin kohde ja taustatiedot	3
1.3	Arviointikysymykset ja -kriteerit	4
1.4	Arvioinnin aineistot ja menetelmät.....	5
2	Havainnot.....	6
2.1	Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi	6
2.2	Kaupungin talouden arviointi	9
2.3	Digitalisaatio ja sähköiset palvelut.....	10
2.3.1	Kaupungin digitaalinen turvallisuus.....	10
2.4	Rakennettu ympäristö ja ekologinen kestävyys.....	14
2.4.1	Luonnon monimuotoisuuden edistäminen metsien hoidossa	14
2.5	Kaupungin vetovoima ja kansainvälisyys	19
2.5.1	Yritysmuotoisuus ja yhteistyö yritysten kanssa	19
2.6	Omistajapolitiikka	22
2.6.1	Helsingin kaupungin asunnot Oy:n vuokralaisdemokratian toteutuminen	22
3	Yhteenveto suositusten vaikuttavuudesta	27
4	Johtopäätökset.....	30
	Lähteet	31

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

1 ARVIINNIN TAUSTATIEDOT

1.1 Arvioinnin tavoite ja laajuus

Tavoitteena oli arvioida, mihin toimenpiteisiin keskushallinto ja toimialat ovat ryhtyneet tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksessa esittämien suositusten ja toteamusten johdosta sekä mikä vaikutus toimenpiteillä on ollut. Arviointi koskee tarkastuslautakunnan 1. toimikunnan vastuualueisiin liittyviä suosituksia. 2. toimikunnan suositusten vaikuttavuudesta on laadittu erillinen muistio. Tarkastuslautakunnassa käsitellyt aiheet, eli talouden arviointi, ja sitovien tavoitteiden toteutuminen käsitellään tässä 1. toimikunnan muistiossa.

1.2 Arvioinnin kohde ja taustatiedot

Arvioinnin kohteena olivat tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta toteutetut toimenpiteet ja näiden toimenpiteiden aikaansaamat vaikutukset.

Tarkastuslautakunta on vakiintuneen käytännön mukaisesti tehnyt esittämiensä suositusten jälkiseurantaa ja raportoinut siitä arviointikertomuksessaan. Menettelystä on muodostunut käytäntö ainakin suurten kaupunkien tarkastuslautakuntien kohdalla. Toukokuussa 2015 voimaan astuneen kuntalain (410/2015) perusteluissa on todettu, että ”tarkastuslautakunnan olisi hyvä seurata jälkikäteen arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten perusteella toteutettuja toimenpiteitä.”¹ Jälkiseurantaa ei siis ole kirjattu lakiin, mutta sitä suositellaan lain perusteluissa.

Tarkastuslautakunta on Helsingin kaupungin hallintosäännön mukaisesti pyytänyt vuosittain arviointikertomuksen valmistuttua kaupunginhallitukselta ja tarpeelliseksi katsomiltaan lauta- ja johtokunnilta lausunnot arviointikertomuksessa esittämistään suosituksista. Lausunnot on toimitettu valtuustolle tiedoksi. Lisäksi valtuusto on merkittävänsä arviointikertomuksen ja siihen annetut lausunnot tiedoksi ja päättänyt kehoittaa kaupunginhallitusta antamaan vuoden loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta.

Kaupunginvaltuusto merkitsi tiedoksi tarkastuslautakunnan vuotta 2021 käsittelevän arviointikertomuksen ja siitä saadut kaupunginhallituksen sekä asianosaisten lauta- ja johtokuntien lausunnot kokouksessaan 22.6.2022. Samalla valtuusto kehotti kaupunginhallitusta antamaan joulukuun loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta. Kaupunginhallituksen selvityksen valtuusto on merkinnyt tiedoksi kokouksessaan 7.12.2022.

¹ HE 268/2014 vp.

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Suosittelusten vaikuttavuuden arviointi suoritetaan puolentoista vuoden viiveellä siten, että syksyllä 2023 arvioidaan huhtikuussa 2022 annettujen, vuoden 2021 arviointikertomuksen suosittelusten vaikuttavuutta. Menettelyllä pyritään varmistamaan, että keskushallinnolla ja toimialoilla on riittävästi aikaa ryhtyä toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suosittelusten johdosta.

Kertomuksessa käsiteltiin yhteensä 14 aihetta. Niistä neljä liittyi tarkastuslautakunnan 1. toimikunnan vastuualueisiin. Aiheisiin liittyviä suositteluksia annettiin 21.

Taulukossa 1 on esitetty arvioitavien suosittelusten määrä aiheittain.

Taulukko 1. Arviointiaiheet 2021 ja niissä esitettyjen suosittelusten määrä, 1. toimikunta

Arviointiaihe	Suosittelusten määrä
Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi	4
Kaupungin talouden arviointi	1
Kaupungin digitaalinen turvallisuus	5
Luonnon monimuotoisuuden edistäminen metsien hoidossa	4
Yritysmuotoisuus ja yhteistyö yritysten kanssa	4
Helsingin kaupungin asunnot Oy:n vuokralaisdemokratian toteuttaminen	3
Yhteensä	21

1.3 Arviointikysymykset ja -kriteerit

Pääkysymys:

Mitä vaikutuksia tarkastuslautakunnan esittämällä suositteluksilla on ollut?

Osakysymykset:

1. Mihin tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esittämien suosittelusten mukaisiin toimenpiteisiin keskushallinto ja toimialat ovat ryhtyneet?
2. Mitä vaikutuksia suositteluksen mukaisilla toimenpiteillä on ollut?

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Toimenpiteiden ja vaikutusten toteutumista arvioidaan seuraavasti:

	Toimenpiteet	Vaikutukset
😊 Toteutuu täysin	Kaikkiin suosituksen mukaisesti toimenpiteisiin on ryhdytty.	Vaikutukset ovat olleet myönteisiä.
😐 Toteutuu osittain	Suosituksen mukaisesti toimenpiteisiin on ryhdytty osittain.	Vaikutuksia ei ole vielä havaittavissa.
😞 Ei toteudu lainkaan	Suosituksen mukaisesti toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.	Vaikutuksia ei ole voinut olla, koska toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.
⊖ Tietoa asiasta ei ole saatavilla	Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista toimenpiteiden arvioimista.	Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista vaikutusten arvioimista.

1.4 Arvioinnin aineistot ja menetelmät

Arviointi suoritettiin lähettämällä sähköpostitiedustelu asianomaisen toimialan tai palvelukokonaisuuden johdolle tai muille tahoille. Tarkemmat tiedot vastaajista ilmenevät lähdeluettelosta. Lisäksi perehdyttiin kaupunginhallituksen ja kaupunkiympäristölautakunnan tarkastuslautakunnalle toukokuussa 2022 antamiin lausuntoihin ja kaupunginhallituksen valtuustolle joulukuussa 2022 antamaan selvitykseen arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä.

Tietopyynnöissä pyydettiin vähintäänkin vastausta seuraaviin kysymyksiin:

- Mihin suositusten mukaisesti toimenpiteisiin on ryhdytty?
- Mitä vaikutuksia toimenpiteillä on ollut ao. toimintoon?

Lisäksi tietopyynnöt sisälsivät useimmiten tarkentavia kysymyksiä, joilla varmistettiin riittävien vastausten saaminen suositusten sisältämisestä asioista. Lomakkeeseen oli merkitty ne tarkastuslautakunnan esittämät suositukset, joihin liittyen vastauksia pyydettiin.

Seuraavissa luvuissa on esitetty tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2021 käsittelemät arviointiaiheet ja niissä esitetyt suositukset. Jokaisen suosituksen kohdalla on esitetty tiivistetysti hallintokuntien antamat vastaukset tarkastusviraston loppuvuodesta 2022 tekemiin tietopyyntöihin ja valmistelijan sen perusteella tekemät johtopäätökset. Jokainen suositus on arvioitu käyttäen edellä mainittua neliportaista asteikkoa ja arvioinnin johtopäätös on esitetty arviointikriteerin osalta erikseen tekstin viereen merkityllä hymynaama-kuviolla.

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

2 HAVAINNOT

2.1 Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

kaupunginkanslian tulee varmistaa, että tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutuminen esitetään yhdenmukaisesti ja selkeästi perusteltuna tilinpäätöksessä, konsernijaostolle, kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.

Kaupunginhallituksen vuoden 2021 arviointikertomuksesta antaman lausunnon 23.5.2022 mukaan vuoden 2022 talousarviossa on esitetty kaupungin tytäryhteisöjen yhteisökohtaisissa omistajastrategioissa määritellyt keskeiset tavoitteet ja niiden avainmittarit. [Talousarvioissa 2022](#) (s. 74–79) näin oli, mutta usealta mittarilta puuttui maininta tavoitearvosta. Vuoden [2022 tilinpäätöksessä](#) (s. 36–50) raportoitiin tavoitteiden toteutumisesta, ja viitattiin erilliseen Markkinaehtoiset yhtiöt 4/2022-raporttiin. Kaupunginhallituksen selvityksessä vuoden 2021 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä todetaan, että tytäryhteisöille omistajastrategioissa asetettujen tavoitteiden raportoinnissa tilinpäätöksen yhteydessä kiinnitetään jatkossa huomiota siihen, että tavoitteiden toteutuminen perustellaan selkeästi ja esitetään yhdenmukaisesti.

Kaupunginkanslian selvitys 29.11.2023

Vuoden 2024 talousarviossa omistajastrategioissa määritellyt tavoitteet avainmittareineen vahvistetaan niiden tytäryhteisöjen osalta, jotka saavat kaupungilta avustusta, myyvät kaupungille merkittävässä määrin palveluita ja/tai ovat strategisesti tai toiminnan laajuuden kannalta merkittäviä tytäryhteisöjä. Kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle raportoidaan talousarviossa vahvistettujen tavoitteiden toteutumisesta vuosittain konsernitilinpäätöksen yhteydessä. Konsernijaostolle raportoidaan omistajastrategisten tavoitteiden toteutumisesta yhteisöraportoinnin yhteydessä. Tällä muutoksella on selkiytetty konsernijohtoon roolia omistajastrategisten tavoitteiden seurannassa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Tavoitteiden asettamista on muutettu suosituksen mukaisesti talousarviossa 2024.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Kaupunginvaltuustolle tullaan raportoimaan keskeisten tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutuminen vuoden 2024 lopulla.

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

sosiaali- ja terveystoimialan tulee varmistaa, että asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin tilastoinnin puutteet korjataan.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnossa 24.5.2022 tarkastuslautakunnalle vuoden 2021 arviointikertomuksesta todetaan, että käyttöönoton vaiheistuksista sekä priorisoinneista johtuen Apotti-järjestelmän raporteja on edelleen merkittävästi toteuttamatta Oy Apotti Ab:n toimesta. Haasteisiin on pyritty löytämään ratkaisua yhdessä muiden Apotti-järjestelmää käyttävien tahojen kanssa. Oy Apotti Ab:n aika-tilastuista johtuen osa toteutustyöstä on valmista vuoden 2022 aikana, mutta osa työstä valmistuu vasta vuoden 2023 alkupuolella.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan selvitys 8.12.2023

Apotti Oy ei ole pystynyt toteuttamaan kaikkia Helsingin sille tekemiä raporttipyyntöjä. Tällä hetkellä toteutumattomia raporttipyyntöjä on vieläkin yli 200 kpl. Osa toteutetuista pyynnöistä on tuotettu Accenture Oy:n ns. ruuhkanpurkuprojektin kautta. Projektissa Accenture toteutti raporteja sekä osana Apotti Oy:n normaalia raporttikirjastoa että Apotti-järjestelmästä tehtyihin tietopoimintoihin perustuvina PowerBI-raportteina. Varsinaiset raportit ovat tuotannossa, mutta PowerBI-raporttien validointi on vielä kesken.

Raporttien riittävyden ja kattavuuden lisäksi ongelmia on ollut myös raporttien laadussa ja tietojen oikeellisuudessa. Näihin on panostettu seuraavasti: Raporttien virheistä on reklamoitu Apotti Oy:lle sadoilla virheilmoituksilla, Apotti Oy on järjestänyt keskeisimpiin raporteihin liittyen ns. validointitilaisuuksia, joissa on käyty läpi raporttien muodostumisen logiikkaa, Apotin raporttien rinnalle on saatu käyttöön myös ns. SlicerDicer -raportointityökalu. Tarkoituksena on, että kevään 2024 huhtikuuhun mennessä työkalu on käytössä kaikissa sote-palveluissa. SlicerDicerin käytön myötä on voitu tarttua kirjaamisesta johtuviin raportoinnin virheisiin. Lisäksi tietojen luotettavuuteen liittyen on kiinnitetty huomiota THL:lle toimitettujen tietojen puutteisiin ja virheisiin. Selvitystä varten on asetettu erillinen työryhmä, selvitystä edistämään. Työssä ovat mukana Sotepe:n ja Apotti Oy:n edustajien lisäksi myös kaupungin kanslia ja THL. Käytössä olevien raporttien määrää on saatu kasvatettua. Keskeisiä ilmiöitä pystytään pääosin seuraamaan Apotin raporteilta. Raporttipuutteiden lisäksi ongelmia on edelleen myös raporttien laadussa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Raportoinnin laatua ja kattavuutta on pyritty edistämään.☺

Toimenpiteiden vaikutukset

Tilastoinnin puutteita pyritään korjaamaan edelleen.☺

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

sosiaali- ja terveystoimialan tulee varmistaa asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin raportoinnista saatavien tietojen luotettavuus ja vertailtavuus toiminnan tavoitteiden seurannassa.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnossa 24.5.2022 tarkastuslautakunnalle vuoden 2021 arviointikertomuksesta todetaan, että Apotti -asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttäminen on ollut merkittävä toiminnan muutos, jonka vuoksi muutokset toiminnassa ovat tuoneet esille eroja Apotti -asiakas- ja potilastietojärjestelmän kautta saatavissa tiedoissa. Lisäksi eroavaisuutta aiheuttavat järjestelmässä olevat kehitystarpeet sekä eroavaisuudet työnkuluissa ja prosesseissa. Edellä mainituista laatuun liittyvistä syistä johtuen Oy Apotti Ab:n kanssa ollaan käynnistämässä laadunvarmistukseen liittyviä tehtäviä.

Sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimialan selvitys 8.12.2023

Tiedon luotettavuuteen vaikuttaa ylätasolla kaksi eri tekijää; Tietojen oikea kirjaaminen ja raporttien oikeellisuus ja tekninen laatu. Tietojen kirjaamisen osalta on tehty seuraavia toimenpiteitä: Puhuttu kirjaamisen merkityksestä raportoituvaan tietoon: kuukausittain Apotti-tukihenkilöinfoissa ja yhdessä koko päivän Apotti-tukihenkilötahtumassa, kuukausittain esihenkilöinfoissa ja esihenkilöiden tukitapahtumissa, joita on järjestetty itse sekä yhdessä Apotti oy:n ja muiden Apotti-organisaatioiden kanssa, kuukausittain Apotti-koordinaattoreiden infoissa, säännöllisesti palveluittain Apotti-asiantuntijoiden palaverissa. Tilanne on parantunut, mutta virheitä ja ongelmia löytyy silti. Edelleenkin ei myöskään kaikkia ilmiöitä, joita haluttaisiin raporteilla seurata, pystytä kirjaamaan Apottiin.

Raporttien laatuun ja käyttöön liittyvät toimenpiteet on kuvattu edellisen kysymyksen vastauksissa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Tiedon luotettavuutta ja vertailtavuutta toiminnan tavoitteiden seurannassa on edistetty.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Luotettavuus ja vertailtavuus on hieman parantunut.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

sosiaali- ja terveystoimialan tulee asettaa sitovien tavoitteiden mittarit siten, että myös niiden tavoitearvot kuvataan talousarviossa.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnossa 24.5.2022 tarkastuslautakunnalle vuoden 2021 arviointikertomuksesta todetaan, että sitovien toiminnan tavoitteiden

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

arvioinnin osalta Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala pyrkii korjaamaan arviointikertomuksessa esille tuotuja haasteita. Vielä 2023 talousarviossa terveysasemien hoitotakuun mittareille ei edelleenkään ollut asetettu näkyviin sellaisia tavoitearvoja, joiden mukaan tavoitteiden toteutumista tai toteutumatta jäämistä voidaan perustella tilinpäätöksessä, vaan tavoitearvot on kuvattu sitovien tavoitteiden dokumentikuvauksessa.

Sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimialan selvitys 8.12.2023

Sotepe:n hallinnon sisällä käyty läpi vastuita ja prosessia. Pyritään mahdollisuuksien mukaan varmistamaan, että tavoitteet ovat mitattavissa ja tavoitetasot määritellään jo mittareita suunniteltaessa ja niistä päätettäessä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Vuoden 2024 talousarvioissa sitovien tavoitteiden mittareiden tavoitearvo on näkyvissä.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Tavoitteiden toteutumisen arviointi on läpinäkyvää, kun toteutumaa voidaan verrata asetettuun tavoitteeseen.

Johtopäätökset: Sitovien tavoitteiden toteutuminen

Suosituksen mukaisesti on toimittu, eli vuoden 2024 talousarviossa on merkittäville tytäryhteisölle asettuja sitovia tavoitteita ja sotepe-toimialan tavoitteiden seuranta läpinäkyvää. Myös Apotin raportoinnin puutteiden korjaamista on edistetty, mutta siinä esiintyy vielä virheitä.

2.2 Kaupungin talouden arviointi**Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

kaupunginhallituksen tulee seurata koronapandemiasta palautumiseen kohdennettujen määrärahojen käyttöä ja vaikutuksia.

Kaupunginhallituksen lausunnossa (23.5.2022) tarkastuslautakunnalle vuoden 2021 arviointikertomuksesta todetaan, että toimialat raportoivat koronatoipumismäärärahan käytöstä kolme kertaa vuodessa talousarvion toteumaennusteiden yhteydessä. Kaupunginhallituksen selvityksessä vuoden 2021 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä (9.11.2022) todetaan, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan, sosiaali-, terveys-, ja pelastustoimialan talousarvion toteumaennusteet käsitellään kaupungin johtoryhmässä, ja talousarviovuoden päätyttyä kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle vuoden 2022 aikana käyttämättä jäänyttä koronatoipumismäärärahaa vastaavan ylitysoikeuden

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

myöntämistä vuoden 2023 määrärahoihin koronapalautumista tukevien toimenpiteiden jatkamista varten.

Kaupunginkanslian selvitys 5.12.2023

Koronatoipumismäärärahaa jäi vuonna 2022 käyttämättä noin 15 miljoonaa euroa, ja Kaupunginvaltuusto myönsi 1.3.2023 (§ 57) tätä vastaavan ylitysoikeuden vuoden 2023 määrärahaan. Kaupunginhallitus osoitti 6.3.2023 (§ 154) ylitysoikeuden kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan käytettäväksi vuoden 2022 hankkeiden jatkamiseen. Hankkeiden menot on kirjattu kaupunginhallituksen käyttövaroihin hankekohtaisesti. Toimialat ovat seuranneet hankkeiden menojen toteumia ja raportoineet määrärahan käytöstä talousarvion 2023 toteumaennusteiden yhteydessä kuten vuonna 2022. Toimialat ennustavat, että vuodelle 2023 osoitettu määräraha käytetään kokonaan. Arviointikertomuksen suosituksen johdosta koronatoipumismäärärahan käyttöön on kiinnitetty tarkemmin huomiota hankekohtaisesti. Koronatoipumismäärärahan käytön vaikutusten tarkempi jälkiarviointi on kohtuuttoman haastavaa, koska tähän ei ollut varauduttu hankkeita suunniteltaessa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Koronapandemiasta palautumiseen kohdennettujen määrärahojen käyttöä on seurattu suosituksen johdosta tarkemmin hankekohtaisesti. Vaikutusten arviointi on havaittu mahdolliseksi tehdä jälkikäteen.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Koronapandemiasta palautumisen määrärahojen käytöstä on seurantatietoa sekä kaupunginhallituksessa että toimialoilla.

Johtopäätökset: Kaupungin talouden arviointi

Koronapandemiasta palautumisen määrärahojen käyttöä on seurattu suosituksen johdosta tarkemmin.

2.3 Digitalisaatio ja sähköiset palvelut**2.3.1 Kaupungin digitaalinen turvallisuus****Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

kaupunginkanslian tulee kehittää digitaalisen turvallisuuden eri osa-alueiden organisointia, ohjausta ja johtamista sekä varmistaa eri osa-alueiden tavoitteiden ja toimenpiteiden yhdenmukaisuus.

Kaupunginkanslian selvitys 7.12.2023

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Kaupunginkanslian selvityksestä käy ilmi, että digitaalisen turvallisuuden eri osa-alueet tulevat huomioiduksi digiturvaryhmän toiminnassa, koska ryhmässä on koko kaupunkikonsernin kattava edustus. Digiturvaryhmää johtaa kaupungin tietoturvapäällikkö ja edustajia on kaikilta toimialoilta ja muista olennaisista toiminnoista kuten tietosuojasta sekä turvallisuus- ja valmiustiimistä. Laaja edustus digiturvaryhmässä on mahdollistanut, että eri osa-alueista saadaan jatkuvasti tilannekuvaa, kun edustajia on tietoturvasta, tietosuojasta, fyysisestä turvallisuudesta, tietohallintojohtamisesta sekä yritysturvallisuudesta ja kyberturvallisuudesta. Toiminnassa on pystytty huomiomaan siten koko kaupunkikonsernia koskettavat digitaalisen turvallisuuden asiat.

Kaupunginkanslian vastauksesta selviää myös, että digiturvaryhmällä ei ole varsinaisesti keinoja johtamisen parantamiseen. Digiturvaryhmän kaikki toimijat toimivat omilla toimialoillaan ja kyseisien linjajohtojen alaisuudessa. Osallistuminen digiturvaryhmään on siten jokaisen toimijan osalta linjajohdon päätös, eikä kaupunginkanslia pysty tähän vaikuttamaan muuten kuin suosittelemalla osallistumista.

Digiturvaryhmän toiminnassa on tunnistettu erääksi kehityskohteeksi ennakkoinnin parantaminen. Vuonna 2024 on tarkoituksena laatia ensimmäistä kertaa digiturvaryhmän toimintaa ohjaava vuosisuunnitelma. Vuosisuunnitelma tulee sisältämään eri kokonaisuuksia, kuten yhteistyön kehittämisen, riskienhallinnan, tavoitteiden luomisen sekä digitaalisen turvallisuuden tarkastelemisen laajempina kokonaisuuksina. Vuosisuunnitelman tarkoituksena on tehostaa ryhmän toimintaa, suunnitelmallisuutta ja huomioida koko kaupunkikonsernia koskettavat digitaalisen turvallisuuden tekijät.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Toimiala on ryhtynyt suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin. Tulevaisuudessa digiturvaryhmän vuosisuunnitelma tulee parantamaan digiturvaryhmän suunnitelmallisuutta sekä tehostamaan ryhmän toimintaa.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Digiturvaryhmän toiminta on kehittänyt toimialojen keskinäistä yhteistyötä muun muassa laadittaessa ohjeita sekä ongelmien ratkaisemisen yhteydessä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

kaupunginkanslian tulee varmistaa riskien hallintakeinojen toimenpiteiden aikataulutus ja niiden toteuttaminen ajallaan.

Kaupunginkanslian selvitys 7.12.2023

Kaupunkiyhteisten riskien hallintakeinojen toimenpiteiden aikataulusta ja toteuttamista ajallaan on tarkoitus parantaa kaupungin uudella riskienhallintatyökalulla. Uuden riskienhallintatyökalun on tarkoitus mahdollistaa riskienhallinnan parempi toteutuminen kaupunkikonsernitason tasolla. Tällä hetkellä riskienhallintatyökalusta löytyy ajan tasainen tieto kirjatuista riskeistä, mutta edelleen voi olla sellaisia tilanteita, ettei

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

omistajaa tai hallintakeinoja ole erikseen nimitettynä. Kaupunginkanslian mukaan järjestelmään kirjatut riskit tarkoittavat kuitenkin myös ajantasaisia tietoja. Kuitenkaan riskienhallintakeinojen toimenpiteiden aikataulutuksesta tai niiden toteuttamisesta ajallaan ei ole varmistuttu. Kaupungin ohjeistuksen mukaan jokaisen esihenkilön vastuulla on vastata omaan toimintaansa kuuluvista riskeistä ja niihin liittyvistä hallintatoimenpiteistä. Kaupunginkanslian mukaan uuden riskienhallintatyökalun käytössä ja seurannassa ollaan kuitenkin myös alkutekijöissä ja toimintaa kehitetään jatkuvasti.

Uusi riskienhallintatyökalu on otettu käyttöön emokaupungissa pois lukien työterveysliikelaitosta ja liikenneliikelaitosta. Järjestelmän käytössä on vielä toimialakoh- taisia eroja. Lisäksi kaupunkiyhteistä riskienhallintaa on kehitetty kaupunginkanslian ”kokeilukiihdyttämö” hankkeessa, jonka avulla riskidataa pystyttäisiin hyödyntämään paremmin muun muassa johtamisessa ja päätöksenteossa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Uusi riskienhallintatyökalu on otettu käyttöön mutta tällä hetkellä ei pystytä varmis- tumaan riskien hallintokeinojen toimenpiteiden aikataulutuksesta tai niiden toteutuk- sesta ajallaan.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Kaupunginkanslian toimenpiteiden vaikutuksesta on kaupunki- ja toimialatasoisesti päästy siihen, että uudesta riskienhallintajärjestelmästä löytyvät ajantasaiset tiedot riskeistä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

kaupunginkanslian tulee järjestää suureen harjoituskokonaisuuteen tarvittavat re- surssit, ja osallistua digitaalisen turvallisuuden harjoituksiin aikaisempaa laajem- massa mittakaavassa eri palvelu- ja järjestelmäkokonaisuuksien keskinäiset riip- puvuudet huomioiden, tai järjestää harjoituksia itse.

Kaupunginkanslian selvitys 7.12.2023

Kaupunginkanslian mukaan suurien harjoituskokonaisuuksien osallistumiseen on ol- lut käytettävissä riittävät resurssit. Vuonna 2022 kaupunki osallistui ensimmäistä ker- taa JYVSECTEC:n KYHA21 kyberturvallisuus -harjoitukseen aikaisempaa laajem- malla kokoonpanolla. Lisäksi kaupunki on osallistunut Digi- ja väestötietoviraston jär- jestämiin TAISTO-harjoituksiin jokaisena järjestämisvuotena vaihtelevilla harjoitus- ryhmillä. Lisäksi harjoituksissa on otettu huomioon eri palvelu- ja järjestelmäkokonai- suuksien keskinäisiä riippuvuuksia. Tulevaisuudessa tarkoituksena on myös itse jär- jestää omatoimisia harjoituksia. Harjoitukset on tarkoitus toteuttaa kohdennettuina tietyille digipalveluille tai toimialoille. Toteutetut harjoitukset ovat lisänneet tietoisuutta muiden osallistujien palveluista sekä yhteistyön merkityksellisyydestä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Kaupunki on osallistunut aikaisempaa laajamassa mittakaavassa suureen harjoitukseen. Harjoituksissa on otettu huomioon myös eri palvelu- ja järjestelmäkokonaisuuksien keskinäisiä riippuvuuksia. Lisäksi tulevaisuudessa tarkoituksena on järjestää omia suurempia harjoituksia.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Harjoituksiin osallistuneet ovat löytäneet kehityskohteita omalla vastuualueiltaan esimerkiksi digipalveluiden jatkuvuuden ja poikkeamatilanteiden hallintaan sekä palvelujen dokumentoimiseen. Harjoitukset ovat myös lisänneet tietoisuutta muiden osallistujien palveluista sekä yhteistyön merkityksellisyydestä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

kaupunginkanslian tulee varmistaa, että digiturvallisuusryhmä toimii asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kaupunginkanslian selvitys 7.12.2023

Kaupunginkanslian selvityksestä käy ilmi, että digitaalisen turvallisuuden eri osa-alueet tulevat huomioiduksi ryhmän toiminnassa, koska ryhmässä on edustettuna koko kaupunkikonserni. Nykyisen käytännön mukaisesti digiturvaryhmän puheenjohtaja raportoi kerran vuodessa ryhmän toiminnasta strategiaosaston johdolle. Raportointi suoritetaan vuoden viimeisen kokouksen jälkeen.

Digiturvaryhmän toiminnalle ei ole asetettu erityisiä tavoitteita, vaan ryhmä on luonut tavoitteet itsenäisesti. Tehtäviin kuuluu ylläpitää tilannekuvaa kokonaisvaltaisesti digitaalisesta turvallisuudesta ja lisätä konsernitaseista tilanneymmärrystä sekä tietoturvallisuuden hallintaa. Kaupunginkanslian mukaan ryhmän tavoitteet ovat täyttyneet ja muun muassa tiedon jakamisessa on tapahtunut jatkuvaa kehitystä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty, koska nykyisin digiturvaryhmässä on edustaja kaikista digitaalisen turvallisuuden merkittävimmistä eri osa-alueista. Lisäksi digiturvaryhmä on täyttänyt itselleen asettamansa tavoitteet.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Digiturvaryhmän laaja edustus on mahdollistanut esimerkiksi tiedon jakamisen parantumisen.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

kaupunginkanslian tulee seurata kaupungin henkilöstön DigiABC-koulutuksien etenemistä.

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Kaupunginkanslian selvitys 7.12.2023

Kaupunginkanslia on seurannut Onni-koulutuskalenterin avulla kaupungin henkilöstön DigiABC -koulutuksien etenemistä. Onni-koulutuskalenteri mahdollistaa myös sen, että toimialat pystyvät itsenäisesti seuraamaan käytyjen koulutuksien määriä. Tällä hetkellä 94 prosenttia on suorittanut DigiABC-koulutuksen. Käytyjen koulutuksien määrässä on esiintynyt jonkin verran vaihtelevuutta organisaatioittain.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Kaupunginkanslia on ryhtynyt suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ja seurannut DigiABC-koulutuksien etenemistä Onni-koulutuskalenterista.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Kaupunginkanslia on tietoinen suoritettujen DigiABC-koulutuksien määrästä.

Johtopäätökset: Kaupungin digitaalinen turvallisuus

Aiheeseen annettiin viisi suositusta, joista neljä toteutui kokonaan ja yksi toteutui osittain. Digitaalisen turvallisuuden eri osa-alueiden organisointia, ohjausta ja johtamista on kehitetty sekä toimenpiteitä tehty tavoitteiden yhdenmukaistamiseksi. Digiturvallisuusryhmä on toiminut asetettujen tavoitteiden mukaisesti ja kaupunki on seurannut DigiABC-koulutuksien etenemistä. Kaupunki on järjestänyt ja osallistanut suureen harjoituskokonaisuuteen sekä huomioinut harjoituksissa palvelu- ja järjestelmäkokonaisuuksien keskinäisiä riippuvuuksia. Riskien hallintakeinojen toimenpiteiden aika-aulutuksesta tai niiden toteuttamisesta ei ole kuitenkaan pystytty varmistumaan.

2.4 Rakennettu ympäristö ja ekologinen kestävyys**2.4.1 Luonnon monimuotoisuuden edistäminen metsien hoidossa****Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

kaupunkiympäristön toimialan tulee päivittää luonnonhoidon linjaus ja koko luonnonhoidon prosessi siten, että monimuotoisuuden lisääminen on metsienhoidon keskeisin tavoite.

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 30.11.2023

Luonnonhoidon linjausten metsiä koskevan päivitysosan (Luonnonhoidon periaatteet osa 1: Metsät) luonnos on viimeistelyvaiheessa. Toimialan tavoitteena on viedä periaatteet kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyyn maaliskuussa 2024 eli aikataulu on viivästynyt kaupunginhallituksen kaupunginvaltuustolle 9.11.2022 antamassa selvityksessä esitetystä (vuoden 2022 loppuun mennessä). Valmisteltavina olleissa linjauksissa metsien hoidon keskeinen tavoite on metsien monimuotoisuuden edistäminen. Luonnonhoitotöiden suunnitteluun, tilaamiseen ja toteutukseen ei ole tehty

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

päivityksiä, koska kyseiset päivitykset on tarkoitus tehdä uusien vielä valmisteltavana olevien periaatteiden mukaisesti.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Toimiala on aloittanut suosituksen toteuttamisen, mutta luonnonhoidon linjauksen päivittäminen on kestänyt ennakoitua kauemmin. Tämän vuoksi muita toimenpiteitä koko metsien luonnonhoitoprosessin päivittämiseksi ei ole vielä voitu aloittaa.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Vaikutuksia ei ole vielä havaittavissa, koska toimenpiteet ovat kesken.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

kaupunkiympäristön toimialan tulee pyrkiä jättämään hoitotoimenpiteiden ulkopuolelle lisää vanhenevia ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita puita, metsiä ja metsiköitä.

Valmisteltavana olevan luonnonhoidon periaatteiden metsiä koskevan osan 2.11.2023 päivitettyssä luonnoksessa esitetään, että suunnittelussa rajattaisiin luontaisesti vanhenemaan jätettäviä metsäalueita metsä- ja puustoisien verkoston ydinmetsiin sekä muillekin metsäalueille, mikäli niiden ominaispiirteet ja sijainti antavat siihen mahdollisuuden.²

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 30.11.2023

Toimialalla ei ole vuosina 2022–2023 laadittu sellaisia luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmia, joissa tunnistettaisiin arvokkaat vanhat metsät, metsiköt ja puut, koska luonnonhoidon linjausten metsien hoidon periaatteiden valmistelu on vielä kesken. Kun periaatteet ovat valmiit, uudet luonnonhoitosuunnitelmat laaditaan niiden mukaisesti. Luonnonhoitotyöt tehdään luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmien mukaisesti.

Kuluttajaturvallisuuslaki edellyttää huolehtimaan rakennettujen reittien turvallisuudesta. Tämän vuoksi vaarallisia puita on edelleen kaadettu ulkoilureittien varsilta ja pienpuustoa on poistettu risteyksistä. Toimenpiteissä on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon luonnon monimuotoisuus. Myös reittien varsille ja tonttien reunoille on jätetty kaadettuja puita metsään lahopuuksi. Tämä on lisännyt metsien monimuotoisuutta. Kirjanpainajahyönteisen heikentämiä kuusia on kaadettu laajempien puustotuhojen välttämiseksi. Lain metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) mukaan metsänomistajalla on velvollisuus huolehtia metsistään siten että hyönteistuho ei leviä muiden metsänomistajien metsiin.

² Helsingin kaupungin intranet, Kymp, Johtoryhmät ja henkilöstötoimikunnat, Kaupunkiympäristön toimialan johtoryhmä, Kaupunkiympäristön toimialan johtoryhmän kokous 13.11.2023, liite 6, Luonnonhoidon periaatteet osa 1: Metsät, Tiivistetty ja kommentoitu raportti, väliversio 2.11.2023.

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Toimiala esittää luonnosvaiheessa olevissa luonnonhoidon periaatteissa, että suunnittelussa rajattaisiin mahdollisuuksien mukaan enemmän metsäalueita hoidon ulkopuolelle vanhenemaan luontaisesti. Koska periaatteet eivät vielä ole valmiit, ei ole varmuutta, että lopulliset linjaukset ja niiden mukaan tehdyt hoitotoimenpiteet muodostuvat tarkastuslautakunnan suosituksen suuntaiseksi. Lahopuun lisääminen on toimikunnan suosituksen mukainen toimenpide.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Vaikutuksia ei ole vielä juurikaan havaittavissa, koska luonnonhoitosuunnitelmat ja hoitotoimenpiteet on toteutettu uusien linjausten keskeneräisyyden vuoksi samaan tapaan kuin aiemmin. Suurempi metsään jätetyn lahopuun määrä on saattanut lisännyt luonnon monimuotoisuutta.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

kaupunkiympäristön toimialan tulee parantaa luonnonhoidon vaikutusten seuranta keräämällä järjestelmällisesti olennaista indikaattoritietoa.

Helsingin kaupungin metsien lahopuun määrän ja laadun seurannan tuloksia on julkaistu vuonna 2023. Toimialan arvion mukaan Helsingin kaupunginmetsien tila on lahopuun määrän perusteella hyvä.³ Helsingin kaupunkimetsissä oli monikertaisesti enemmän lahopuuta kuin talousmetsissä keskimäärin, mutta huomattavasti vähemmän kuin luonnonmetsissä ja vanhoissa metsissä. Tutkimuksen mukaan lahopuun määrää olisi kuitenkin lisättävä useimmilla metsäkuvioilla, jotta lahopuun monimuotoisuushyödyt voitaisiin turvata.⁴ Kaupunkiympäristön toimiala on LUMO-ohjelman seurantasivuston mukaan määrittelemässä tavoitetasot lahopuun määrille eri metsäalueilla vuoden 2024 loppuun mennessä.⁵

Kaupunkiympäristönlautakunnan tarkastuslautakunnalle vuoden 2021 arviointikertomuksesta antaman lausunnon (31.5.2022 § 336) sekä kaupunginhallituksen kaupunginvaltuustolle 9.11.2022 antaman selvityksen mukaan toimiala on hankkinut tutkimusyhteistyössä Luonnonvarakeskuksen (Luke) kanssa indikaattoritietoa puuston ominaisuuksista sekä lahopuusienten, -kovakuoriaisten ja maaperän mikrobien määrästä ja laadusta.

³ <https://lumovahti.hel.fi/actions/4.1>; <https://lumovahti.hel.fi/actions/4.4>. Luettu 9.11.2023.

⁴ Saalasti T. 2023. Lahopuun määrään ja laatuun vaikuttavat tekijät Helsingin kaupunkimetsissä. Maisterin tutkielma, Helsingin yliopisto, Metsätieteen maisteriohjelma, Metsien ekologia ja käyttö, 37, 44.

⁵ <https://lumovahti.hel.fi/actions/4.4>. Luettu 9.11.2023.

ARVIOINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Vuodesta 2014 tehtyjä liito-oravan levinneisyyden kartoituksia on jatkettu Helsingissä vuosina 2020 ja 2021. Tulosten perusteella liito-oravien määrä Helsingissä ei ole enää kasvanut.⁶

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 30.11.2023

Puuston luontaisen uudistumisen hyödyntäminen on tärkeä menetelmä kaupunkimetsien hoidossa. Edellä mainitusta tutkimusyhteistyöstä Luken kanssa on ilmestynyt vuonna 2023 yksi julkaisu, joka käsittelee puuston luontaista uudistumista erilaisilla puuston käsittelytavoilla (käsittelemätön–välimuoto–hoidettu). Tutkimuksessa havaittiin, että lehtipuiden luontainen uudistuminen oli voimakkainta hakkuutoimenpiteiden jälkeen. Kaikkien eri puustonhoitotoimenpiteiden jälkeen pihlaja oli voimakkaimmin luontaisesti uudistuva puulaji. Sen sijaan kuusen luontainen uudistuminen oli heikompaa juuri hakkuutoimenpiteiden jälkeen. Tutkimuksesta saadun tiedon mukaan erityisesti erilaisten lehtipuiden lisääntyminen puuston luontaisen uudistumisen yhteydessä parantaa metsien sekametsärakennetta ja samalla monimuotoisuutta. Tutkimustiedon perusteella myös pihlajan voimakas uudistumiskyky pystytään ottamaan aikaisempaa paremmin huomioon erilaisten hoitomenetelmien kehittämisessä. Muut Luken kanssa yhteistyössä toteutettavan tutkimushankkeen osatutkimukset metsänhoidon vaikutuksista olivat vielä kesken marraskuussa 2023.

Toimialalla on lisäksi käynnissä vuonna 2020 alkanut kirjanpainajatutkimus yhteistyössä Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston kanssa. Tutkimuksen tavoitteena on kirjanpainajatilanteen seuranta, kartoitus ja torjuntatoimenpiteiden tarpeen määrittely.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Toimiala on toiminut suosituksen mukaisesti ja aikoo jatkaa suosituksen mukaista luonnonhoidon vaikutusten seurantaa tulevaisuudessakin.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Toimiala on jatkossa hyödyntämässä tutkimustietoa luonnonhoidon vaikutuksista hoitomenetelmien kehittämisessä. Konkreettisia uuteen tietoon perustuvia muutoksia hoitomenetelmiin ei kuitenkaan vielä ole ehditty tehdä, joten vaikutuksia luonnon monimuotoisuuden edistämiseen ei ole vielä havaittavissa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

kaupunkiympäristön toimialan tulee tuoda päätöksentekoon valmisteluohje Helsingin muissa kunnissa omistamien kiinteistöjen luovutuksista

⁶ Lammi E. & Routasuo P. 2022. Liito-oravan levinneisyys Helsingissä 2020 ja 2021. Kaupunkiympäristön julkaisu 2022:8, 3.

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Valmisteluohje Helsingin muissa kunnissa omistamien kiinteistöjen luovutuksista koskee muun muassa laajojen ja mahdollisesti luontoarvoiltaan tärkeiden kaupungin omistuksessa olevien metsäisten virkistysalueiden luovuttamista. Tällaisia on esimerkiksi Nuuksion kansallispuiston läheisyydessä.⁷

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 4.12.2023

Valmisteluohje Helsingin muissa kunnissa omistamien kiinteistöjen luovutuksista on edelleen vireillä. Toimiala on esittänyt alustavat periaatteet valmisteluohjeeksi kaupunkiympäristölautakunnalle info-asiana 24.1.2023 ja järjestänyt niitä koskevan vuorovaikutustilaisuuden yhdessä luontojärjestöjen kanssa 20.9.2023. Toimialan tavoitteena on esitellä valmisteluohje kaupunkiympäristölautakunnalle tammikuussa 2024.

Helsingin kaupunki on vuoden 2022 lopussa luovuttanut valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin yhteensä noin 45,8 hehtaaria Lohjalla, Nurmijärvellä ja Hyvinkäällä omistamiaan alueita. Helsingin kaupungin luovuttamat alueet sisältyvät osittain valtakunnallisiin suojeluohjelmiin, Natura-2000 verkostoon tai ovat muuten luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Toimiala on ryhtynyt suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Vaikka valmisteluohje ei vielä tätä arviointia laatiessa ollut valmis, kaupungin muissa kunnissa omistamia luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita alueita on luovutettu luonnonsuojelutarkoituksiin.

Johtopäätökset: Luonnon monimuotoisuuden edistäminen metsien hoidossa

Kaupunkiympäristön toimiala on ryhtynyt kaikkien neljän suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin. Koko metsien luonnonhoidon prosessin päivittäminen monimuotoisuustavoitteita korostavaksi on kuitenkin vasta alkutaipaleellaan, koska se riippuu luonnonhoidon linjausten päivityksen valmistumisesta. Linjausten päivittäminen on kesäntynyt suunniteltua kauemmin. Luonnonhoidon vaikutusten seuranta on parannettu, mutta tietoa ei ole vielä ehditty hyödyntää hoitotoimenpiteiden suunnittelussa. Vaikka kaupunkiympäristön toimiala ei olekaan vielä saanut päätöksentekoon valmisteluohjetta Helsingin muissa kunnissa omistamien kiinteistöjen luovutuksista, toimiala on käytännössä luovuttanut kaupungin muissa kunnissa olevia luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita vain luonnonsuojelutarkoituksiin.

⁷ Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2021, 74.

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

2.5 Kaupungin vetovoima ja kansainvälisyys

2.5.1 Yritysmuotoisuus ja yhteistyö yritysten kanssa

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

kaupunginkanslian elinkeino-osaston tulee yhteistyössä toimialojen kanssa selvittää mahdollisuudet lisätä yritysasiakaspalveluprosessien läpinäkyvyyttä.

Kaupunginkanslian selvitys 27.11.2023

Kaupunginkanslian elinkeino-osasto on yhteistyössä toimialojen kanssa selvittänyt mahdollisuuksia lisätä yritysasiakaspalveluprosessien läpinäkyvyyttä. Yritysasiakaspalveluprosessin läpinäkyvyyttä on parannettu muun muassa hel.fi-verkkosivu uudistuksella, asiakaspalvelijoiden koulutuksilla ja laaditulla käsikirjalla. Lisäksi yritysten apuna toimii edelleen yritysluotseja. Elinkeino-osasto on myös ottanut käyttöön uuden asiakkuudenhallintajärjestelmän. Järjestelmä mahdollistaa esimerkiksi laajemman tiedolla johtamisen sekä asiakkuuksien kehittämisen ja se on lisännyt prosessin läpinäkyvyyttä.

Keväällä 2023 elinkeino-osasto on toteuttanut myös laajan yritys selvityksen, jonka tavoitteena oli saada kaupunkikehittämisessä tarvittavaa tietoa sekä avointa palautetta kaupungin yrityksille suunnatuista palveluista. Lisäksi elinkeino-osastolla on aloittanut yhteyspäällikkö, joka vastaa muun muassa yritysten sujuvan sijoittumisen palveluista.

Lisäksi vastauksesta selviää, että kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelu, johtotietopalvelu ja asumisen palvelut ovat ottamassa käyttöön asiakaspalveluratkaisun vuoden 2024 aikana. Asiakaspalveluratkaisun olisi tarkoitus parantaa muun muassa prosessien läpinäkyvyyttä, hallittavuutta sekä lisätä tiedolla johtamista ja asiakaslähällisen kehittämisen kyvykkyyttä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Elinkeino-osasto ja toimialat ovat selvittäneet ja tehneet toimenpiteitä yritysasiakaspalveluprosessien läpinäkyvyyden lisäämiseksi.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Kaupunginkanslia ja toimialat ovat yhteistyössä selvittäneet sekä tehneet toimenpiteitä yritysasiakaspalveluprosessin läpinäkyvyyden parantamiseksi. Elinkeino-osaston toteuttamasta laajasta yritys selvityksestä on saatu lisäksi runsaasti palautetta yritysten käyttämistä palveluista. Palautteet ovat auttaneet muun muassa kehittämään itse palveluja, prosesseja ja näiden tunnettavuutta.

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

kaupunginkanslian tulee varmistaa, että yritysvaikutusten arvioinnit valmistuvat riittävän aikaisessa vaiheessa tukemaan päätöksentekoa.

Kaupunginkanslian selvitys 27.11.2023

Kaupunginkanslia on pyrkinyt parantamaan yritysvaikutusten arviointien oikea-aikaista käyttöä järjestämällä muun muassa toimintamalliin valmentavia koulutuksia sekä antamalla palautetta laadituista arviointiluonnoksista. Yritysvaikutusten arviointien laadinta on lisääntynyt ja niitä pääsääntöisesti toteutettu riittävän aikaisessa vaiheessa. Kuitenkin osa valmisteluista tai yksiköistä ei ole vielä tunnistanut tarvetta arvioinneille, jonka takia niitä on jäänyt kokonaan laatimatta. Kaupunginkanslian vastauksesta selviää, että vastuu yritysvaikutusten arviointien oikea-aikaisesta toteuttamisesta ja toimittamisesta elinkeino-osastolle on kuitenkin palvelualueilla ja toimialoilla itsellään. Elinkeino-osastolle rekrytoidun yhteyspäällikön tehtävänä on edistää mallin soveltamista vuonna 2024.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Kaupunginkanslia ei ole pystynyt varmistamaan, että kaikki yritysvaikutusten arvioinnit valmistuisivat tukemaan itse päätöksentekoa. Kaupunginkanslia on kuitenkin tehnyt toimenpiteitä, että yritysvaikutusten arvioinnit valmistuisivat riittävän aikaisessa vaiheessa tukemaan päätöksentekoa.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Elinkeino-osasto on toteuttanut toimenpiteitä, että yritysvaikutusten arvioinnit valmistuisivat riittävän aikaisessa vaiheessa mutta jotkin arvioinnit jäävät kuitenkin vielä kokonaan laatimatta. Yritysvaikutusten arviointien laadinta on kuitenkin lisääntynyt.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

kaupunginkanslian tulee selvittää toimiva tapa seurata pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismääriä kaupungin kilpailutuksissa.

Kaupunginkanslian selvitys 27.11.2023

Kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston hankinnat ja kilpailuttaminen -yksikkö on tehnyt Tietoallasprojektin, jonka avulla selvitettiin mahdollisuuksia yksityiskohtaisten kilpailukohtaisten tietojen tuottamista suoraan kaupungin käyttämästä kilpailujärjestelmästä. Tietoallas on otettu käyttöön vuoden 2023 helmikuussa. Tietoaltaasta voidaan hakea hankintakilpailutuksien tarjouspyyntöihin tarjonneet yritykset. Kaupunki ei pysty kuitenkaan yhdistämään käytettävissä olevia tietoja julkisissa tietorekistereissä olevien toimittajien yrityskokoja koskeviin tietoihin tai luokituksiin. Markkinoilla toimivat kaupalliset toimijat, kuten Asiakastieto pystyvät kuitenkin

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

tuottamaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevia tietoraportteja yhdistämällä Tietoaltaasta saatavia tietoja heidän hallussaan oleviin rekisteri- ja luokittelutietoihin. Palvelu on kuitenkin maksullinen, ja sitä voidaan hyödyntää erillisprojektina.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston hankinnat ja kilpailuttaminen -yksikkö on selvittänyt tapaa seurata pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismääriä kaupunginkilpailutuksissa. Kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston hankinnat ja kilpailuttaminen -yksikkö on ottanut käyttöön Tietoaltaan, josta kaupunki saa tiedot hankintakilpailutuksiin osallistuneista yrityksistä. Yrityskoon tunnistaminen vaatii kuitenkin vielä erillisen maksupalvelun hyödyntämistä.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston hankinnat ja kilpailuttaminen -yksikkö on selvittänyt toimivaa tapaa seurata pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismääriä kaupungin kilpailutuksissa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

kaupunginkanslian tulee kehittää yritysviestinnän tavoitettavuuden ja vaikuttavuuden jälkiseurantaa.

Kaupunginkanslian selvitys 27.11.2023

Kaupunginkanslia elinkeino-osasto on parhaillaan ottamassa käyttöön Microsoft Dynamics CRM:n Marketing moduulia, jonka avulla pystytään seuraamaan asiakkaiden käyttäytymistä sekä käyttämiä palveluita. Tämä mahdollistaa sen, että asiakaspolun eri vaiheissa pystytään tarjoamaan täsmällisempiä viestintä- ja muita palveluita.

Aikaisemmin yritysviestinnän tavoitettavuuden ja vaikuttavuuden jälkiseurannan kehittämiseksi on otettu käyttöön Matomo-analytiikkatyökalu sekä yrityspalveluita markkinoivien some-tilien osalta Retriever -seuranta- ja hallintatyökalu.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Kaupunginkanslia on kehittänyt yritysviestinnän tavoitettavuuden ja vaikuttavuuden jälkiseurantaa useilla eri keinoilla.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Toteutettujen toimenpiteiden ansiosta on pystytty selkeyttämään markkinointistrategiaa sekä kasvattamaan kävijämääriä muun muassa hel.fi -sivustolla keväästä 2023 lähtien. Lisäksi kaupunginkanslia on kasvattanut omien viestintäkanavien seuraajien ja sitoutumisten määrää.

Johtopäätökset: Yritysmyonteisyys ja yhteistyö yritysten kanssa

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Aiheeseen annettiin neljä suositusta, joista kolme toteutui kokonaan ja yksi toteutui osittain. Kaupunginkanslia on yhdessä toimialojen kanssa selvittänyt yritysasiakaspalveluprosessien läpinäkyvyyden lisäämistä. Kaupunginkanslia on kehittänyt yritysviestinnän tavoitettavuuden ja vaikuttavuuden jälkiseurantaa. Lisäksi kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston hankinnat ja kilpailuttaminen -yksikkö on selvittänyt toimivaa tapaa seurata pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismääriä kaupungin kilpailutuksissa. Kaupunginkanslia ei ole kuitenkaan pystynyt varmistamaan siitä, että yritysvaikutusten arvioinnit valmistuisivat riittävän aikaisessa vaiheessa tukemaan päätöksentekoa.

2.6 Omistajapolitiikka

2.6.1 Helsingin kaupungin asunnot Oy:n vuokralaisdemokratian toteutuminen

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

omistajaohjauksesta vastaavana tahona kaupunginkanslian tulee varmistaa, että Hekan hallitus huolehtii siitä, että asukkailla on vuokralaisdemokratiasäännön mahdollistamat vaikutusmahdollisuudet.

Kaupunginkanslian selvitys 30.11.2023

Kaupunginkanslian mukaan konserniohjeen lähtökohtana on, että tytäryhteisöjen tulee noudattaa pakottavaa lainsäädäntöä. Hekalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää ja luoda puitteet vuokralaisdemokratialle. Tätä toteuttaa yhtiön sisäisenä asiakirjana vuokralaisdemokratiasääntö, jonka laatiminen ja päivittäminen on osa yhtiön toiminnan johtamista ja kehittämistä. Vuokralaisdemokratian toteuttaminen on osa yhtiön sisäistä toimintaa ja sen järjestämistä. Konserniohjaus seuraa kaikkien tytäryhteisöjensä toimintaa erilaisin konserniohjeessa määritetyin omistajaohjauksellisin keinoin. Konserniohjaus käy myös konserniohjeen ja hyvän hallinto- ja johtamistavan ohjeen mukaista epävirallista säännöllistä dialogia tytäryhteisöjen johdon kanssa kaikista ajankohtaisista asioista, joihin lukeutuu myös vuokralaisdemokratia.

Kaupunginkanslian konserniohjauksella on ajantasainen omistajatasolle kuuluva yleinen kuva vuokralaisdemokratian toteutumisesta Hekassa. Vuokralaisdemokratian toteuttaminen kuuluu Hekalle.

Helsingin kaupungin asunnot Heka Oy:n selvitys 5.12.2023

Hekan selvityksen mukaan Hekan hallitus on varmistanut, että talotoimikunnilta on pyydetty lausunnot vuokrasta, talousarvioista ja pitkän ajan korjaussuunnitelmista. Talotoimikunnille on myös kerrottu lausuntojen yleisestä sisällöstä. Hekan hallituksessa on myös kaksi asukkaiden parista valittua jäsentä. Hallitus saa myös tietoonsa kaikki vuokralaisneuvottelukunnan ja Heka-tason yhteistyöelimen pöytäkirjat, joihin on kirjattu asukkaiden tärkeinä pitämiä ja myös epäkohtina pitämiään asioita.

ARVIOINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Kaupunginkanslian konserniohjauksen kanssa on tarvittaessa käyty keskustelua päivitystyöstä. Asiasta raportoidaan konserniohjaukselle yhteisöraportoinnin yhteydessä soveltuvien osien.

Hekan mukaan asukkaiden mielipiteet ovat tulleet kuulluksi, ja he ovat päässeet vaikuttamaan asumistaan koskeviin asioihin yhteishallintolain ja vuokralaisdemokratiasäännön mukaisesti.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Kaupunginkanslia on todennut, että vuokralaisdemokratian toteuttaminen on Hekan toimivan johdon ja Hekan hallituksen vastuulla. Konserniohjeessa kuitenkin edellytetään voimassa olevan lainsäädännön noudattamista. Heka on todennut, että asukkaiden näkemyksiä kuullaan talotoimikuntien lausuntojen, Hekan hallituksen asukasyhdistysten ja vuokralaisneuvottelukunnan Heka-tason yhteistyöelimen pöytäkirjojen kautta.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Vaikutuksia ei vielä ole.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

omistajaohjauksesta vastaavana tahona kaupunginkanslian tulee osallistua Hekan vuokralaisdemokratiasäännön päivittämiseen lain mukaisesti yhteishallintolain uudistamisen jälkeen.

Kaupunginkanslian selvitys 30.11.2023

Hekan vuokralaisdemokratiasääntö on yhtiön sisäinen asiakirja, jonka laatiminen ja päivittäminen on osa yhtiön toiminnan johtamista ja kehittämistä. Säännön päivittäminen kuuluu yhtiön hallituksen ja operatiivisen johdon vastuulle. Yhtiön tulee huolehtia vuokralaisdemokratiasäännön päivittämisestä yhteishallintolain uudistamisen jälkeen uudistuksen sisältö huomioiden. Kaupunki noudattaa konserniohjeen mukaisesti konserniohjauksessaan eri yhteisöjä koskevien lakien mukaisia yhteisöjen hallinto- ja toimielimien sekä omistajan välisiä tehtävä- ja vastuuajakoja.

Vuokralaisdemokratiaa toteutetaan sitä koskevien lakien ja ohjeiden mukaisesti Hekassa, jossa asiasta huolehditaan kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä koskevan vastuunjaon mukaisesti.

Helsingin kaupungin asunnot Heka Oy:n selvitys 5.12.2023

Hekan selvityksen mukaan vuokralaisdemokratiasäännön päivittäminen on käynnistetty syksyllä 2022, eli jo ennen kuin uutta yhteishallintolakia oli hyväksytty. Uusi sääntö, nimeltään asukasdemokratiasääntö, valmisteltiin yhteistyössä asukkaiden kanssa. Hekan hallitus hyväksyi uuden säännön kesäkuussa 2023. Säännön

ARVIOINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

sisällöstä päästiin valmisteluvaiheessa yhteisymmärrykseen, kun vuokralaisneuvottelukunta ilmoitti, että se on heidän tavoitteidensa mukainen. Yhteisenä tavoitteena uutta sääntöä laadittaessa oli yksinkertaistaa ja lyhentää sitä siten, että sääntöön ei esimerkiksi haluttu ottaa asukastoimikunnille tai yhteistyöelimille muita tehtäviä kuin ne, jotka oli niille laissa määrätty.

Kaupunginkanslia ei osallistunut vuokralaisdemokratiasäännön päivittämiseen, sillä kyseessä on yhtiön sisäinen asiakirja. Säännön päivittäminen on osa yhtiön toiminnan johtamista ja kehittämistä ja kaupunki noudattaa konserniohjeen mukaisesti eri yhteisöjä koskevien lakien mukaisia yhteisön hallinto- ja toimielimien sekä omistajan välisiä tehtävä- ja vastuujaakoja.

Uusi asukasdemokratiasääntö on valmis ja se on sisällöltään Hekan asukkaita, toimivaa johtoa ja hallitusta tyydyttävä. Syksyn 2023 aikana ehdittiin jo kouluttaa asukkaita ja Hekan henkilöstöä säännön sisällöstä ja käytännön muutoksista ennen uuden säännön ja lain voimaantuloa 1.1.2024.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet ☹

Kaupunginkanslia on todennut, että vuokralaisdemokratiasäännön päivittäminen on Hekan hallituksen ja operatiivisen johdon vastuulla. Heka on todennut, että kaupunginkanslia ei ole osallistunut vuokralaisdemokratiasäännön päivittämiseen, koska kyseessä on yhtiön sisäinen asiakirja. Sääntö on kuitenkin päivitetty ja se on saatettu voimaan. Arvioinnissa ei selvinnyt, onko kaupunginkanslia ohjeistanut hallitusedustajaan säännön päivittämiseksi.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Vuokralaisdemokratiasääntö on päivitetty Hekan asukkaita, Hekan toimivaa johtoa ja Hekan hallitusta tyydyttävän sisältöisenä ja siitä on ehditty jo järjestää koulutusta.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

omistajaohjauksesta vastaavana tahona kaupunginkanslian tulee varmistaa, että Hekan vuokralaisdemokratiasäännön seuraavassa päivityksessä sääntöön lisätään määräykset aluevalvojan ja Heka-tason valvojan kertomusten käsittelystä sekä määräys siitä, miten sääntöä voidaan päivittää.

Kaupunginkanslian selvitys 30.11.2023

Kaupunginkanslian mukaan aluevalvojan tai Heka-tason valvojan tehtävät eivät perustu yhteishallintolakiin, vaan nämä tehtävät ovat olleet Hekan lisä asukasdemokratiaan. Säännön päivitys kuuluu yhtiön hallituksen toimivaltaan. Yhtiö on tarkastellut näitä kokonaisuuksia osana vuokralaisdemokratiasäännön päivittämistä. Päivitykset ovat kaupunginkanslian näkemyksen mukaan vapaaehtoisia, yhtiön sisäistä prosessia kehittäviä uudistuksia.

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Helsingin kaupungin asunnot Heka Oy:n selvitys 5.12.2023

Uuteen asukasdemokratiasääntöön on otettu määräys, että kunkin valvojan tulee antaa kertomuksensa tehtävänsä suorittamisesta valitsijalleen ja tiedoksi myös Hekalle. Alueelliset aluetoimikunnat valitsevat aluevalvojat ja asukasneuvottelukunta valitsee Heka-tason valvojan. Heka-tason valvojan raportti käsitellään myös Hekan hallituksessa, vaikka tästä ei ole mainintaa säännössä. Sääntöön ei otettu määräystä siitä, miten sääntöä voidaan päivittää. Hekan mukaan on kuitenkin selvää, että se vaatii aina Hekan hallituksen päätöksen ja asukasneuvottelukunnan lausunnon. Kohtaa ei otettu sääntöön, koska tästä ei ole epäselvyyttä. Säännön päivittämistyön etenemisestä ja lopputuloksesta on informoitu kaupunginkansliaa.

Määräykset valvojen kertomusten käsittelystä on otettu uuteen sääntöön, mutta määräystä menettelystä säännön päivittämiseksi ei.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet ☹

Kaupunginkanslia on todennut, että vuokralaisdemokratiasäännön päivitys kuuluu Hekan hallituksen toimivaltaan. Lisäksi kaupunginkanslia totesi, että aluevalvojan ja Heka-tason valvojan tehtävät ovat Hekan oma yhteishallintolakiin perustumaton lisäys. Heka on todennut, että uuteen asukasdemokratiasääntöön on otettu määräys, että aluevalvojat antavat kertomuksen tehtävänsä suorittamisesta valitsijalleen ja tiedoksi Hekalle. Heka-tason valvojan raportit käsitellään myös Hekan hallituksessa, mutta tästä ei tehty lisäystä sääntöön. Sääntöön ei myöskään otettu määräystä säännön päivittämisestä. Heka on ryhtynyt osittain toimenpiteisiin, mutta arvioinnissa ei selvinnyt, minkälainen rooli kaupunginkanslialla on ollut hallitusedustajiensa kautta suosituksen toteuttamisessa.

Toimenpiteiden vaikutukset 😊

Määräys aluevalvojen kertomusten käsittelystä on lisätty uuteen sääntöön.

Johtopäätökset: Helsingin kaupungin asunnot Oy:n vuokralaisdemokratian toteuttaminen

Kaupunginkanslia ei ole ryhtynyt suositeltuihin toimiin suositusten mukaisesti, koska toimet ovat sen mukaan Hekan hallituksen ja toimivan johdon toimivaltaan kuuluvia yhtiön sisäisiä asioita. Kaupungin konserniohjeessa ja hyvä hallinto- ja johtamistapa Helsingin kaupunkikonsernissa -ohjeessa on kuitenkin mainittu tapoja, joilla voi omistajana ohjata tytäryhteisöään. Kaupunginkanslia olisi voinut toteuttaa annetut suositukset ohjeistamalla Hekan hallituksessa kaupunkia edustavaa henkilöä tai vapaaehtoisen yhteydenpidon kautta.

Heka on kuitenkin itse pääosin ryhtynyt toimenpiteisiin, joihin kaupunginkanslian suositeltiin osallistuvan. Suoritetut toimenpiteet ovat asukkaiden vuokralaisdemokratiasäännön mahdollistamista vaikutusmahdollisuuksista huolehtiminen, vuokralaisdemokratiasäännön päivittäminen ja määräyksen lisääminen siitä, kuinka aluevalvojen kertomuksia käsitellään. Päivityksessä ei lisätty suosituksen mukaisia

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (JulKL 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

määräyksiä Heka-tason valvojan kertomuksen käsittelystä eikä menettelystä säännön päivittämiseksi.

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

3 YHTEENVETO SUOSITUSTEN VAIKUTTAVUUDESTA

Taulukoissa 2–3 esitetään yhteenveto arvioinnin tuloksista. Taulukossa 2 on kuvattu arvioinnin tulokset kriteereittäin sekä toimenpiteisiin ryhtymisen että toimenpiteiden vaikutusten osalta. 11 suositusta oli toteutettu ja kahdeksan suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin oli ryhdytty vähintäänkin osittain. Yhteensä 90 prosenttia suosituksista johti toimenpiteisiin.

Arvioinnissa tulkittiin, että kahden suosituksen mukaisia toimenpiteitä ei voitu arvioida, sillä suositus oli kohdistettu kaupunginkanslian omistajaohjaukselle, vaikka toimija oli tytäryhteisö, eikä voitu osoittaa, onko toimenpidettä edistetty suositusten mukaan nimenomaan kaupunginkanslian ansiosta.

Jonkinlaisia myönteisiä vaikutuksia pystyttiin osoittamaan 67 prosentissa suosituksista. Suosituksista 33 prosenttia oli sellaisia, joissa tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksia ei ollut vielä havaittavissa.

Taulukko 2 Yhteenveto suositusten vaikuttavuudesta toimenpiteisiin ryhtymisen ja toimenpiteiden vaikutusten osalta (N=21 suositusta)

Toimenpiteiden arvioinnissa käytetty kriteeri	Toimenpiteisiin ryhtyminen	Vaikutusten arvioinnissa käytetty kriteeri	Toimenpiteiden vaikutukset
😊 Kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty	11 suositusta (52 %)	😊 Vaikutukset ovat olleet myönteisiä	14 suositusta (67 %)
😐 Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain.	8 suositusta (38 %)	😐 Vaikutuksia ei ole vielä havaittavissa.	7 suositusta (33 %)
😞 Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.	0 suositusta (0 %)	😞 Vaikutuksia ei ole voinut olla, koska toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.	0 suositusta (0 %)
⊖ Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista arvioimista.	2 suositusta (10 %)	⊖ Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista vaikutusten arvioimista.	0 suositusta (0 %)

Taulukko 3 tarkentaa yleiskuvaa arviointiaiheittain. Kutakin suositusta vastaavat luvuissa 2.1–2.9 esitetyt arviot. Keskiarvo arviointiaiheittain ja keskiarvo yhteensä on laskettu pisteyttämällä hymynaamat seuraavasti: 😊=5, 😐=3, ja 😞=1.

Taulukko 3 Yhteenveto suositusten toteutumisesta ja vaikuttavuudesta arviointiaiheittain (N=21 suositusta)

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

Arviointiaihe	Toimenpiteet	Vaikutukset
Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi		
kaupunginkanslian tulee varmistaa, että tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutuminen esitetään yhdenmukaisesti ja selkeästi perusteltuna tilinpäätöksessä, konsernijaostolle, kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.	😊	😊
sosiaali- ja terveystoimialan tulee varmistaa, että asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin tilastoinnin puutteet korjataan.	😊	😊
sosiaali- ja terveystoimialan tulee varmistaa asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin raportoinnista saatavien tietojen luotettavuus ja vertailtavuus toiminnan tavoitteiden seurannassa.	😊	😊
sosiaali- ja terveystoimialan tulee asettaa sitovien tavoitteiden mittarit siten, että myös niiden tavoitearvot kuvataan talousarviossa.	😊	😊
Kaupungin talouden arviointi		
kaupunginhallituksen tulee seurata koronapandemiasta palautumiseen kohdennettujen määrärahojen käyttöä ja vaikutuksia.	😊	😊
Kaupungin digitaalinen turvallisuus		
kaupunginkanslian tulee kehittää digitaalisen turvallisuuden eri osa-alueiden organisointia, ohjausta ja johtamista sekä varmistaa eri osa-alueiden tavoitteiden ja toimenpiteiden yhdenmukaisuus.	😊	😊
kaupunginkanslian tulee varmistaa riskien hallintakeinojen toimenpiteiden aikataulusuunnitelma ja niiden toteuttaminen ajallaan.	😊	😊
kaupunginkanslian tulee järjestää suureen harjoituskokonaisuuteen tarvittavat resurssit, ja osallistua digitaalisen turvallisuuden harjoituksiin aikaisempaa laajemmassa mittakaavassa eri palvelu- ja järjestelmäkokonaisuuksien keskinäiset riippuvuudet huomioiden, tai järjestää harjoituksia itse.	😊	😊
kaupunginkanslian tulee varmistaa, että digiturvallisuusryhmä toimii asetettujen tavoitteiden mukaisesti.	😊	😊
kaupunginkanslian tulee seurata kaupungin henkilöstön DigABC-koulutuksen etenemistä.	😊	😊
Luonnon monimuotoisuuden edistäminen metsien hoidossa		
kaupunkiympäristön toimialan tulee päivittää luonnonhoidon linjat ja koko luonnonhoidon prosessi siten, että monimuotoisuuden lisääminen on metsienhoidon keskeisin tavoite.	😊	😊
kaupunkiympäristön toimialan tulee pyrkiä jättämään hoitotoimenpiteiden ulkopuolelle lisää vanhenevia ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita puita, metsiä ja metsiköitä.	😊	😊
kaupunkiympäristön toimialan tulee parantaa luonnonhoidon vaikutusten seurantaa keräämällä järjestelmällisesti olennaista indikaattoritietoa.	😊	😊
kaupunkiympäristön toimialan tulee tuoda päätöksentekoon valmisteluohje Helsingin muissa kunnissa omistamien kiinteistöjen luovutuksista	😊	😊
Yritysmuutos ja yhteistyö yritysten kanssa		
kaupunginkanslian elinkeino-osaston tulee yhteistyössä toimialojen kanssa selvittää mahdollisuudet lisätä yritysasiakaspalveluprosessien läpinäkyvyyttä.	😊	😊
kaupunginkanslian tulee varmistaa, että yritysvaikutusten arvioinnit valmistuvat riittävän aikaisessa vaiheessa tukemaan päätöksentekoa.	😊	😊

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

kaupunginkanslian tulee selvittää toimiva tapa seurata pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismääriä kaupungin kilpailutuksissa.	😊	😊
kaupunginkanslian tulee kehittää yritysviestinnän tavoitettavuuden ja vaikuttavuuden jälkiseurantaa.	😊	😊
Helsingin kaupungin asunnot Oy:n vuokralaisdemokratian toteutuminen		
omistajaohjauksesta vastaavana tahona kaupunginkanslian tulee varmistaa, että Hekan hallitus huolehtii siitä, että asukkailla on vuokralaisdemokratiasäännön mahdollistamat vaikutusmahdollisuudet.	😞	😞
omistajaohjauksesta vastaavana tahona kaupunginkanslian tulee osallistua Hekan vuokralaisdemokratiasäännön päivittämiseen lain mukaiseksi yhteishallintolain uudistamisen jälkeen.	⊖	😊
omistajaohjauksesta vastaavana tahona kaupunginkanslian tulee varmistaa, että Hekan vuokralaisdemokratiasäännön seuraavassa päivityksessä sääntöön lisätään määräykset aluevalvojan ja Heka-tason valvojan kertomusten käsittelystä sekä määräys siitä, miten sääntöä voidaan päivittää.	⊖	😊
Tulos yhteensä	4,2	4,3

Kaikista suosituksista laskettu keskiarvo toimenpiteisiin ryhtymisen osalta oli 4,2 ja vaikutusten osalta 4,3. Keskiarvoon ei vaikuttanut se, jos vaikutuksia ei voitu arvioida.

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksessa käsiteltiin kaupungin talouden ja sitovien toiminnan tavoitteiden ohella neljää arviointiaihetta, jotka kuuluivat 1. toimikunnan toimialaan. Niihin liittyen arviointikertomuksessa oli esitetty 21 suositusta, joiden vaikuttavuutta arvioitiin.

Arvioinnin pääkysymyksenä oli, mitä vaikutuksia tarkastuslautakunnan esittämillä suosituksilla on ollut. Vuoden 2021 arviointikertomuksen suositukset ovat johtaneet toimenpiteisiin 90 prosentissa suosituksista. 52 prosenttia suosituksista oli sellaisia, että kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin oli ryhdytty ja 38 prosenttia suositusta oli johtanut toimenpiteisiin osittain. Digitaaliseen turvallisuuteen ja yritysmyönteisyyden lisäämiseen liittyvät suositukset toteutuivat parhaiten.

Jonkinlaisia myönteisiä vaikutuksia pystyttiin havaitsemaan reilusti yli puolessa suosituksista (67 %). Vaikutuksia ei vielä ollut havaittavissa 33 prosentissa suosituksista, vaikka toimenpiteitä olikin vähintään osittain jo tehty.

ARVIointIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

LÄHTEET**Tietopyyntöihin vastaajat aiheittain**

Sitovien tavoitteiden toteutuminen

- Konserniohjauksen päällikkö, kaupunginkanslia 29.11.2023
- Johtava asiantuntija, tietohallintopalvelut, sotepe-toimiala 8.12.2023

Kaupungin talouden arviointi

- Vs. rahoitusjohtaja, kaupunginkanslia 5.12.2023

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n vuokralaisdemokratian toteutuminen

- Konserniohjauksen päällikkö, kaupunginkanslia 30.11.2023
- Toimitusjohtaja, Helsingin kaupungin asunnot Oy 5.12.2023

Yritysmuotoisuus ja yhteistyö yritysten kanssa

- Erityisasiantuntija, elinkeino-osasto, kaupunginkanslia 27.11.2023.
- Hankintajohtaja, talous- ja suunnitteluosasto, kaupunginkanslia 22.11.2023
- Kehityspäällikkö, elinkeino-osasto, kaupunginkanslia 27.11.2023.
- Tiimipäällikkö, elinkeino-osasto, kaupunginkanslia 27.11.2023.
- Tiimipäällikkö, elinkeino-osasto, kaupunginkanslia 27.11.2023.
- Yritysluotsi, kaupunginkanslia 27.11.2023.

Kaupungin digitaalinen turvallisuus

- Ohjelmapäällikkö, hallinto-osasto, kaupunginkanslia 7.12.2023.
- Riskienhallinnan asiantuntija, strategiosaosto, kaupunginkanslia 7.12.2023.
- Tietoturva-asiantuntija, strategiosaosto, kaupunginkanslia 7.12.2023 ja 9.1.2023.
- Tietoturvapäällikkö, strategiosaosto, kaupunginkanslia 7.12.2023 ja 8.1.2024.

Luonnon monimuotoisuuden edistäminen metsien hoidossa

- Suunnitteluvastaava, maankäyttö ja kaupunkirakenne, kaupunkiympäristön toimiala 30.11.2023

ARVIINTIMUISTIO 23.1.2023

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2022 (Julkl. 6 § 1 mom. 6 ja 8 kohdat)

- Projektipäällikkö, rakennukset ja yleiset alueet, kaupunkiympäristön toimiala 30.11.2023
- Yksikön päällikkö, maankäyttö ja kaupunkirakenne, kaupunkiympäristön toimiala 4.12.2023